

Міністерство освіти і науки України
Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна
Кафедра туристичного бізнесу та країнознавства

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-
педагогічної
роботи

Антон ПАНТЕЛЕЙМОНОВ

30 жовтня 2021 р.

Робоча програма навчальної дисципліни

«Процеси модернізації в країнах Азії та Африки»

рівень вищої освіти перший (бакалаврський)
галузь знань 29 «Міжнародні відносини»
спеціальність 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та
регіональні студії»
освітня програма «Міжнародні відносини та регіональні студії»
вид дисципліни за вибором
факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

2021/2022 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою факультету міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу

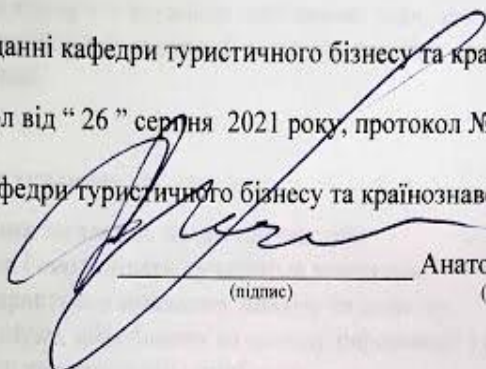
“ 27 ” серпня 2021 року, протокол № 1

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: Тумаков Олександр Іванович, канд. іст. наук, доц.,
доцент кафедри туристичного бізнесу та країнознавства

Програму схвалено на засіданні кафедри туристичного бізнесу та країнознавства

Протокол від “ 26 ” серпня 2021 року, протокол № 1

Завідувач кафедри туристичного бізнесу та країнознавства

(підпис) Анатолій ПАРФІНЕНКО
(прізвище та ініціали)

Програму погоджено з гарантом освітньої (професійної/наукової) програми (керівником
проектної групи) «Міжнародні відносини та регіональні студії»
назва освітньої програми

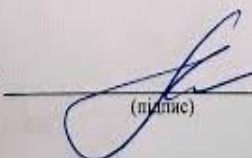
Гарант освітньої (професійної/наукової) програми
(керівник проектної групи)

(підпис) Ганна ПАНАСЕНКО
(прізвище та ініціали)

Програму погоджено науково-методичною комісією факультету міжнародних
економічних відносин та туристичного бізнесу

Протокол від “ 26 ” серпня 2021 року № 1

Голова науково-методичної комісії

(підпис) Лариса ГРИГОРОВА-БЕРЕНДА
(прізвище та ініціали)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Процеси модернізації в країнах Азії і Африки» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії», ОП «Міжнародні відносини та регіональні студії».

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Основною метою курсу є з'ясування системних змін, що відбувалися у країнах Азії і Африки в умовах колоніальної експансії західних держав, деколонізації, «холодної війни» та сучасної глобалізації.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни:

- формування наступних загальних компетентностей:

ЗК 1 – здатність до абстрактного мислення, аналізу;

ЗК 2 – здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями та застосовувати їх у практичній діяльності;

ЗК 3 – здатність спілкуватися державною та іноземними мовами як усно, так і письмово;

ЗК 4 – здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел, зокрема завдяки використанню інформаційних і комунікаційних технологій;

ЗК 8 – здатність до адаптації та дії в новій ситуації, зокрема в міжнародному контексті;

ЗК 9 – навички міжособистісної взаємодії, цінування та повага різноманітності та багатокультурності;

ЗК 10 – здатність діяти відповідально, проявляти громадянську свідомість, відповідати за якість виконаної роботи.

- формування наступних фахових компетентностей:

ФК 2 – здатність розуміти міжнародні відносини у різних контекстах, зокрема політичному, безпековому, економічному, суспільному, культурному;

ФК 11 – розуміння характеристик розвитку країн та регіонів, особливостей та закономірностей глобальних процесів та місця в них окремих держав.

1.3. Кількість кредитів – 3.

1.4. Загальна кількість годин – 90.

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
За вибором	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
4-й	–
Семестр	
8-й	–
Лекції	
24 год.	–
Практичні, семінарські заняття	
12 год.	–
Лабораторні заняття	
–	–
Самостійна робота	
54 год.	–
Індивідуальні завдання	
год.	

1.6. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні досягти таких **результатів** навчання:

ПРН 3 – знання про природу та характер взаємодій окремих країн та регіонів на глобальному, регіональному та локальному рівнях;

ПРН 18 – аналізувати інформацію про стан міжнародних відносин, зовнішньої політики України та інших держав, готувати інформаційні та аналітичні документи, із дотриманням правил їх оформлення.

ПРН 31 – розуміння процесів модернізації в країнах Азії та Африки;

ПРН 35 – використовувати основні положення конфліктології та теорії переговорів;

ПРН 37 – аналізувати зовнішню політику, в т. ч. зовнішню політику України.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1. Досвід модернізації країн Азії (кінець XVIII – 30-ті роки XX ст.) (теми 1-2)

Тема 1. Перший досвід модернізації на Сході. Сучасні теорії модернізації. Витоки та особливості процесів модернізації на Сході.

Османська імперія: реформи Селіма III і Махмуда II. Танзімат. Реформи Мухаммеда Алі в Єгипті.

Особливості процесу модернізації в Китаї у другій половині XIX століття. Політика «самопосилення» («засвоєння заморських справ») та її підсумки. Реформаторський рух наприкінці XIX ст. і причини його поразки.

«Консервативна революція»: японська модель модернізації.

Колоніальна модернізація Індії.

Епоха «пробудження Азії»: азіатські революції початку XX століття та політична модернізація східних суспільств. Іранська революція 1905-1911 рр. Младотурецька революція 1908 р. Сінхайська революція 1911-1913 рр.

Тема 2. Процеси модернізації на Сході в 20–30-ті роки XX ст. Реформи Мустафи Кемаля і народження сучасної Туреччини.

Процеси модернізації в Ірані в 20–30-ті роки XX ст. Реформаторська діяльність Реза-шаха Пехлеві та її підсумки.

Процеси модернізації в Китаї в період «золотого десятиліття» Гоміндану (1927-1937 рр.).

Процеси модернізації в колоніальній Індії в 20-30-ті роки XX ст.

Розділ 2. Процеси модернізації на сучасному Сході

(теми 3-7)

Тема 3. Шлях Китаю до його сучасної моделі розвитку. Перемога «новodemократичної революції» і проголошення КНР. Вибір шляхів подальшого розвитку (1949–157 рр.) Соціально-економічні експерименти 1958-1960 рр. «Культурна революція» 1966–1976 рр.

Прихід до влади реформаторів і початок економічної реформи. Реформування села і розпад «народних комун». Початок реформування промисловості. Перехід до політики «відкритості». Особливості економічної реформи в КНР. Сучасні підсумки економічної реформи. Подальші перспективи перетворень. Китай у сучасному світі.

Тема 4. Процеси модернізації в сучасній Японії. Модернізація Японії під час американської окупації. Реформи 1945-1947 рр. та їхні наслідки. Модернізація політичної системи і державного устрою. Конституції 1946 р. Реформи в сфері економіки. Програма економічного відродження Дж. Доджа.

Японське «економічне диво» (друга половина 1950-х - початок 1970-х років): чинники, наслідки.

Японія наприкінці XX – на початку XXI ст.

Тема 5. Індія на шляху модернізації. Завоювання незалежності. «Курс Неру» і його доля. Процеси модернізації під час перебування при владі «клану Неру».

Перехід до нової моделі розвитку на початку 1990-х років. Індія у сучасному світі.

Тема 6. Процеси модернізації у сучасній Туреччині. Криза кемалізму. Боротьба навколо вибору подальшого шляху розвитку у 1950–1970-ті роки. Реформи Т. Озала. Особливості модернізаційних процесів наприкінці XX – на початку XXI ст. Туреччина у сучасному світі.

Тема 7. Іран: від «білої революції» до революції ісламської. Соціально-економічна і політична ситуація в Ірані в 50–60-ті роки XX ст. Модернізація Ірану під час «білої революції» (1963-1975 рр.): досягнення і проблеми.

Причини і наслідки ісламської революції 1978-1979 рр. Іранський досвід ісламського розвитку (кінець XX – початок XXI ст.).

Ісламська модель модернізації у сучасному світі.

3. Структура навчальної дисципліни

№	Найменування розділів і тем	Кількість годин			
		Усього	Лекц.	Сем.	Сам. робота
1	2	3	4	5	7
<u>Розділ 1. Досвід модернізації країн Азії (кінець XVIII – 30-ті роки XX ст.)</u>					
1.	Тема 1. Перший досвід модернізації на Сході.	16	4	2	10
2.	Тема 2. Процеси модернізації на Сході в 20–30-ті роки XX ст.	12	2	2	8
	Усього за розділом 1	28	6	4	18
<u>Розділ 2. Процеси модернізації на сучасному Сході</u>					
3.	Тема 3. Шлях Китаю до його сучасної моделі розвитку.	14	4	2	8
4.	Тема 4. Процеси модернізації у сучасній Японії.	14	4	2	8
5.	Тема 5. Індія на шляху модернізації.	11	3	2	6
6.	Тема 6. Процеси модернізації у сучасній Туреччині.	11	3	1	8
7.	Тема 7. Іран: від «білої революції» до революції ісламської.	12	4	1	6
	Усього за розділом 2	62	18	8	36
	Усього годин	90	24	12	54

4. Теми семінарських (практичних, лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Перший досвід модернізації на Сході.	2
2	Тема 2. Процеси модернізації на Сході в 20-30-ті роки XX ст.	2
3	Тема 3. Шлях Китаю до його сучасної моделі розвитку	2
4	Тема 4. Процеси модернізації у сучасній Японії	2
5	Тема 5. Індія на шляху модернізації.	2
6	Тема 6. Процеси модернізації у сучасній Туреччині.	1
7	Тема 7. Іран: від «білої революції» до революції ісламської.	1
	Разом	12

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин
1	Тема 1. Перший досвід модернізації на Сході: – ознайомитися з основною і додатковою літературою до теми; – ознайомитися з сучасними теоріями модернізації; – з'ясувати і мотивувати витoki та особливості процесів модернізації на Сході; – розглянути і порівняти процеси модернізації в Османській імперії, Китаї Японії та Індії у ХІХ ст.; – розглянути і порівняти процеси модернізації в Ірані, Туреччині та Китаї в епоху «пробудження Азії» (початок ХХ ст.); – підготувати інформаційні повідомлення, презентації і виступи з цих питань.	10
2	Тема 2. Процеси модернізації на Сході в 20–30-ті роки ХХ ст.: – ознайомитися з основною і додатковою літературою до теми; – розглянути і проаналізувати реформи Мустафи Кемаля у Туреччині; – ознайомитися з процесами модернізації в Ірані в 20–30-ті роки ХХ ст. та підсумками реформаторської діяльності Реза-шаха Пехлеві; – розглянути і проаналізувати процеси модернізації в Китаї в період «золотого десятиліття» Гоміндану (1927-1937 рр.); – ознайомитися з процесами модернізації в колоніальній Індії в 20-30-ті роки ХХ ст.; – підготувати інформаційні повідомлення, презентації і виступи з цих питань.	8
3	Тема 3. Шлях Китаю до його сучасної моделі розвитку: – ознайомитися з основною і додатковою літературою до теми; – простежити і проаналізувати основні етапи політичного і соціально-економічного розвитку Китаю від перемоги «новодемократичної революції» і проголошення КНР до приходу до влади реформаторів на чолі з Ден Сяопіном і початку економічної реформи; – підготувати інформаційні повідомлення, презентації і виступи з цих питань.	8
4	Тема 4. Процеси модернізації у сучасній Японії: – ознайомитися з основною і додатковою літературою до теми; – проаналізувати процес модернізації Японії під час американської окупації (реформи 1945-1947 рр. та їхні наслідки, модернізація політичної системи і державного устрою, конституція 1946 р., реформи в сфері економіки, програма економічного відродження Дж. Доджа); – з'ясувати і проаналізувати чинники і наслідки японського «економічного дива» (друга половина 1950-х - початок 1970-х років); – підготувати інформаційні повідомлення, презентації і виступи з цих питань.	8
5	Тема 5. Індія на шляху модернізації:	6

	– ознайомитися з основною і додатковою літературою до теми; – проаналізувати сутність «курсу Неру» і процеси модернізації під час перебування при владі «клану Неру»; – простежити і проаналізувати перехід Індії до нової моделі розвитку на початку 1990-х років; – з'ясувати місце Індія у сучасному світі; – підготувати інформаційні повідомлення, презентації і виступи з цих питань.	
6	Тема 6. Процеси модернізації у сучасній Туреччині: – ознайомитися з основною і додатковою літературою до теми; – з'ясувати причини криза кемалізму після Другої світової війни; – простежити і охарактеризувати боротьбу навколо вибору подальшого шляху розвитку Туреччини у 1950–1970-ті роки. – проаналізувати сутність реформ Т. Озала і особливості модернізаційних процесів наприкінці XX – на початку XXI ст.	8
7	Тема 7. Іран: від «білої революції» до революції ісламської: – ознайомитися з основною і додатковою літературою до теми; – проаналізувати досягнення і проблеми Ірану під час «білої революції» (1963-1975 рр.); – з'ясувати причини і наслідки ісламської революції 1978-1979 рр. – проаналізувати іранський досвід ісламського розвитку наприкінці XX – на початку XXI ст.; – підготувати інформаційні повідомлення, презентації і виступи з цих питань.	6
Разом		54

Примітки: Навчальну та додаткову літературу, що вивчається, розміщено у **електронній бібліотеці** з курсу. Режим доступу:

<http://dist.karazin.ua/moodle/course/view.php?id=606> – дистанційний курс, бібліотека;

<http://dist.karazin.ua/moodle/mod/page/view.php?id=23915> – основний букрідер;

<http://dist.karazin.ua/moodle/mod/page/view.php?id=23917> – додатковий букрідер.

6. Індивідуальні завдання

Не передбачено.

7. Методи навчання

При проведенні визначених планом видів занять використовуються такі методи: словесні (лекція, бесіда, пояснення, розповідь, навчальна дискусія); наочні (демонстрація, ілюстрування); практичні (відповіді на тести, вправи, практична робота тощо).

Крім традиційних, використовуються й інші, так звані «активні методи навчання» особливістю яких є спонукання студентів до активності та обов'язкова взаємодія студентів між собою чи з іншими суб'єктами навчального процесу (аналіз конкретних ситуацій, ділова гра, он-лайн робота тощо).

8. Методи контролю

Поточний контроль засвоєння тем розділів здійснюється під час проведення семінарських занять, тестування.

Поточний контроль і оцінювання результатів навчання передбачає виставлення оцінок за всіма формами проведення занять:

- контроль та оцінювання активності роботи студента під час лекційних, практичних та семінарських занять;
- контроль засвоєння практичного та теоретичного матеріалу;
- контроль та оцінювання вмінь проводити дослідження та презентувати їхні результати.

Завданням контролю є оцінювання знань, умінь та практичних навичок студентів, набутих під час вивчення певного блоку тем (розділу).

Застосовуються такі методи контролю підготовки студентів:

- усні відповіді на семінарських заняттях;
- участь у дискусії на семінарських заняттях;
- письмовий експрес-контроль;
- колоквіум;
- тестові завдання.

Результати поточного контролю (поточна успішність) є базовою інформацією при проведенні підсумкового контролю і враховується при визначенні підсумкової оцінки з дисципліни. Сума балів, яку студент може набрати за поточним контролем, дорівнює 60.

Семестровий підсумковий контроль проводиться відповідно до навчального плану в терміни, встановлені графіком навчального процесу та в обсязі навчального матеріалу, визначеному даною програмою дисципліни. До іспиту допускаються студенти, які мають достатню кількість балів з поточного контролю. Загальна кількість балів за успішне виконання екзаменаційних завдань становить 40 (з них: відповіді на 2 теоретичних питання – по 15 балів, тестові завдання – 10 балів).

Час виконання – до 80 хвилин.

У разі використання заборонених джерел на екзамені студент на вимогу викладача залишає аудиторію та одержує загальну нульову оцінку (0 балів).

Сумарна оцінка за вивчення дисципліни розраховується як сума поточного контролю та балів, отриманих за результатами підсумкового семестрового контролю. За результатами поточного та підсумкового контролю студент може набрати від 0 до 100 балів включно. Набрана кількість рейтингових балів студентом служить основою для оцінки за національною шкалою.

9. Схема нарахування балів

Поточний контроль і самостійна робота							Екзамен	Сума
Розділ 1		Розділ 2						
Т.1	Т.2	Т.3	Т.4	Т.5	Т.6	Т.7		
10	10	10	10	10	5	5	40	100

Критерії оцінювання
(поточний контроль самостійної роботи на семінарських заняттях та екзамен)

Тема	Поточне опитування / тестування (бали)	Виступ з доповіддю на семінарському занятті (максимальна кількість балів)	Участь у дискусії (максимальна кількість балів)	Знання додаткової літератури (максимальна кількість балів)	Загальна кількість балів
1	1	5	2	2	10
2	1	5	2	2	10
3	1	5	2	2	10
4	1	5	2	2	10
5	1	5	2	2	10
6	1	5	2	2	10
Разом			60		

Критерії оцінювання екзаменаційних робіт:

Оцінка 35–40 балів передбачає повне і впевнене засвоєння програми курсу, знання основної і додаткової літератури, вміння аналізувати й узагальнювати матеріал, порівнювати, оцінювати, пояснювати факти на основі здобутих із різних джерел знань, користуватися науковою термінологією.

30–34 бали виставляється за впевнене засвоєння курсу, вміння логічно будувати відповідь, робити аргументовані висновки, аналізувати матеріал. А також за умови, якщо студент припустився незначних помилок або зробив не зовсім повні висновки.

20–29 балів виставляється за впевнене засвоєння курсу, вміння логічно будувати відповідь, робити аргументовані висновки, але наявності принципових помилок при викладенні засвоєного матеріалу або неповних висновків.

10–19 балів виставляється за часткове висвітлення змісту теоретичних питань та недостатнє вміння застосовувати теоретичні знання для розв’язання практичних завдань. Поставлене завдання виконане студентом не повністю, але у його відповідях продемонстроване розуміння основних положень матеріалу навчальної дисципліни.

1–9 балів виставляється за часткове висвітлення змісту теоретичних питань, а також, коли у студента виникають проблеми навіть з відтворенням основного матеріалу курсу. 0 балів виставляється, якщо студент не засвоїв матеріал, передбачений програмою курсу.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка для чотирирівневої шкали оцінювання
90-100	відмінно
70-89	добре
50-69	задовільно
1-49	незадовільно

10. Рекомендована література

Основна література

1. История Востока: В 6 т. Т. 3: Восток на рубеже средневековья и нового времени: XVI—XVIII вв. Москва: Изд. фирма «Вост. литература», 1999; Т. 4: Восток в новое время (конец XVIII – начало XX в.). Кн. 1. Москва: Изд. фирма «Вост. литература», 2004; Кн. 2. Москва: Изд. фирма «Вост. литература», 2005; Т. 5: Восток в новейшее время (1918–1945 гг.). Москва: Изд. фирма «Вост. литература» РАН, 2006; Т. 6: Восток в новейший период (1945–2000 гг.).
2. Козицький А. М. Новітня історія Азії та Африки. Львів: Афіша, 2005.
3. Новая история стран Азии и Африки, XVI-XIX века: Учебник: В 3 ч. / Под ред. А.М. Родригеса. Москва: Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 2004.
4. Новейшая история стран Азии и Африки, XX век: Учебник: В 3 ч. / Под ред. А.М. Родригеса. Москва: Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 2001.
5. Орлова Т.В. Сучасна політична історія країн світу. Київ, Ніжин: Видавець ПП Лисенко М.М., 2017.
6. Рубель В.А. Нова історія Азії та Африки: Постсередньовічний Схід (XVIII — друга половина XIX ст.) Київ: Либідь, 2007.
7. Тумаков А. И., Чижов А. П. Новейшая история стран Восточной Азии (1945–2000 гг.): Учебное пособие. Харьков: Штрих, 2001.
8. Тумаков А. И. Цивилизации Востока в новое время // Сравнительная история мировых цивилизаций: учебник / ХНУ им. В. Н. Каразина (Украина), СКФУ (Россия), Вроцлавский университет (Польша). Ставрополь: Изд-во СКФУ, 2015. С. 186-207. URL: <http://dSPACE.univer.kharkov.ua/handle/123456789/11970>
9. Тумаков А. И. Цивилизации Востока в условиях распада колониальной системы и глобализации // Сравнительная история мировых цивилизаций: учебник / ХНУ им. В. Н. Каразина (Украина), СКФУ (Россия), Вроцлавский университет (Польша). Ставрополь: Изд-во СКФУ, 2015. С. 269-293. URL: http://dSPACE.univer.kharkov.ua/bitstream/123456789/11972/2/tumakov_2.pdf

Допоміжна література

1. Алиев С. М. История Ирана. XX век. Москва: Ин-т востоковедения РАН: Крафт+, 2004.

2. Бокщанин А.А., Непомнин О.Е., Степугина Т.В. История Китая: древность, средневековье, новое время. Москва: Вост. лит., 2010. – 590 с.
3. Дацышен В.Г. Новая история Китая: Учебн. пособие. Благовещенск: Изд-во БГПУ, 2004.
4. Елисеефф В., Елисеефф Д. Японская цивилизация. Екатеринбург: У-Фактория, 2006. – 528 с.
5. История Индии. XX век / Ф. Н. Юрлов, Е. С. Юрлова. Москва: ИВ РАН, 2010.
6. История Ирана / Отв. ред. М. С. Иванов. Москва: Изд-во Московского ун-та, 1977.
7. История Китая / Под ред. А.В. Меликсетова. – 2-е изд. Москва: Высш. школа, 2002.
8. История Японии: Учебное пособие: В 2 т. / РАН, Институт востоковедения. Москва: ИВ, 1998.
9. Кей Д. История Индии / Пер. с англ. Москва: АСТ: Астрель, 2011.
10. Кинросс Л. Расцвет и упадок Османской империи / Пер. с англ. Москва: КРОН-ПРЕСС, 1999.
11. Киреев Н. Г. История Турции. XX век. Москва: Крафт +; ИВ РАН, 2007.
12. Кузнецов Ю.Д., Навлицкая Г.Б., Сырицын И.М. История Японии: Учебник. Москва: Высш. шк., 1988.
13. Мазуров И.В. Япония на пути модернизации. Хабаровск: Изд-во ДВГГУ, 2006.
14. Мак-Клейн Д.Л. От сёгуната Токугавы в XXI век. Москва: АСТ: Астрель, 2006.
15. Мещеряков А.Н. Император Мэйдзи и его Япония. Москва: Натилс: Рипол Классик, 2006.
16. Молодяков В.Э. “Мэйдзи исин” — консервативная революция // Проблемы Дальнего Востока. 1993. № 6. С. 112-117.
17. Молодяков В.Э. «Реставрация», «революция» или...? (К вопросу о характере Мэйдзи исин в контексте всемирной истории) // Восток. 2002.- № 3.- С. 53-62.
18. Молодяков В.Э. Консервативная революция в Японии: идеология и политика. Москва: Изд. фирма «Вост. литература», 1999.
19. Молодяков В.Э., Молодякова Э.В., Макарьянц С.Б. История Японии. XX век. 2-е изд. Москва: ИВ РАН, Крафт+, 2009.
20. Молодякова Э.В., Макарьянц С.Б. Опыт столетней модернизации Японии // Восток. 1993. № 2. С. 99-109.
21. Непомнин О.Е. История Китая. Эпоха Цин. XVII – начало XX века. Москва: Изд. фирма «Вост. литература» РАН, 2005.
22. Петросян Ю. А. Османская империя. Москва: Алгоритм, 2013.
23. Таммита-Дегольта С. Индия. История страны / Пер. с англ. Москва: Эксмо; СПб.: Мидгард, 2010.
24. Тихвинский С.Л. Движение за реформы в Китае в конце XIX в. Изд. 2-е. Москва: Наука, 1980.
25. Тумаков А.И. Китай в 60–90 годы XIX века // Методичний вісник історичного факультету ХНУ: Зб. наук.-методич. праць. № 9. Харків, 2011. С. 152-162.
26. Тумаков А.И. Япония в начале XX века (Материалы к курсу «Новая история стран Азии и Африки») // Методичний вісник історичного факультету ХНУ: Зб. наук.-методич. праць. № 5. Харків, 2006. С. 144-154.
27. Фицджеральд С.П. Китай: Краткая история культуры / Пер. с англ. СПб.: Евразия, 1998.
28. Фицджеральд Ч.П. История Китая / Пер. с англ. Москва: ЗАО Центрполиграф, 2005.

11. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

Інститут сходознавства імені А. Ю. Кримського НАН України. URL:
<https://www.nas.gov.ua/UA/Pages/default.aspx>

Институт востоковедения РАН. URL: <http://www.ivran.ru>

Институт Дальнего Востока РАН. URL: <http://www.ifes-ras.ru/>

Институт мировой экономики и международных отношений РАН. URL: <http://www.imemo.ru>

Новое восточное обозрение. URL: <http://ru.journal-neo.org/>

Foreign Affairs <http://www.foreignaffairs.org/>

Foreign Policy. URL: <http://www.foreignpolicy.com> 19. Global Policy Journal. URL: www.globalpolicyjournal.com

Journal of Eurasian Studies. URL: <http://www.journals.elsevier.com/journal-of-eurasian-studies/>

The WWW Virtual Library: International Affairs Resources. URL: <http://www2.etown.edu/vl/>

World Policy Institute. URL: <http://www.worldpolicy.org/>

Дистанційний курс:

Тумаков О.І. Історія країн Азії і Африки: Навчально-методична праця (сертифікат №60/2016 від 04.11.2016). Харків: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2016. URL:

<https://moodle.karazin.ua/course/view.php?id=4407>

12. Особливості навчання за денною формою в умовах подовження дії обставин непоборної сили (в тому числі запровадження карантинних обмежень через пандемію)

В умовах дії карантинних обмежень освітній процес в університеті здійснюється за змішаною формою навчання, а саме:

- дистанційно (за затвердженням розкладом занять) на платформі Zoom проводяться всі лекційні та семінарські заняття, а також індивідуальні заняття та консультації, контроль самостійної роботи проводиться також на платформі Classroom в дистанційному курсі «Процеси модернізації в країнах Азії та Африки»;
- аудиторно (за затвердженням розкладом занять) проводяться 10% практичних та семінарських занять у навчальних групах кількістю до 20 осіб з урахуванням відповідних санітарних і протиепідемічних заходів.

Складання підсумкового семестрового контролю: в разі запровадження жорстких карантинних обмежень з заборонаю відвідування ЗВО студентам денної форми навчання надається можливість (за заявою, погодженою деканом факультету) скласти екзамен (завдання містить 3 теоретичних питання по 10 балів за кожне і 5 тестів по 2 бали кожний, в сумі 40 балів) дистанційно на платформі Classroom в дистанційному курсі «Процеси модернізації в країнах Азії та Африки», режим доступу:

<https://classroom.google.com/u/0/c/MzkwMTY0NTU1Njc0?hl=ru> , код доступу 7vldgwj (для гр. УК-41),

<https://classroom.google.com/u/0/c/MzkwMTY0NTU1NzA4?hl=ru> , код доступу uzzv2bs (для гр. УК-42).